No. 238 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Zaturdag 5 October

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den October.

Men zegt dat de britsche gezant, lord *Granville*, zijne brieven van openthod heeft aangevraagd, daar hij verlangen zou zich aan de opzichter zelve te onderwerpen.

Het [illegible] der voorstad St Germain is thans een adres aan den Czaar ter teekening in omloop, waarin zij hem hunne genegenheid en hunne veroutwaardiging betuigen over het verraad waarvan hij het slagtoffer is geweest.

— De hertog *van Orleans* wordt tegen het laatst der maand October te Parijs terug verwacht; men wil daaruit opmaken dat zijne reis in geen betrekking staat met eene belangrijke militaire expeditie, dewijl de hertog anders verpligt zou zijn langer in Afrika te blijven.

— De nieuwe turksche gezant *Talaï*-effendi, moet zich morgen naar Fontainebleau begeven, om den koning zijne geloofsbrieven te overhandigen.

— Men wil hier, dat de koning der Belgen, tijdens zijn bezoek op Windsor, eene verzoening heeft te weeg gebragt, tusschen de koningin *Victoria* en hare moeder, de hertogin *van Kent*. De koningin had daarbij echter als voorwaarde gesteld, dat de hertogin zich voortaan onthouden zou van zich met de staatkundige zaken in te laten en haar binnen een jaar tijds niet over den huwelijk zou onderhouden. Overigens waren ook de geneesheeren van gevoelen geweest, dat het huwelijk der koningin, van wege den [illegible] zen agent bij de commissie van het duitsch douanverbond, hetwelk [illegible] gens het zelfde oogmerk zoo zijn om aan den franschen [illegible] eenige concessien toe te kennen.

— Het [illegible] aldaar in de week te vieren [illegible] ondergaan. De oorzaak werd deels toegeschreven aan de berigten uit Engeland, waar men wegens den ongunstigen togt gevaren zou behoeven; anderdeels aan de berigten uit de Zwarte en Middellandsche Zeeën, dat van daar weinig aanvoer te verwachten was.

— Omtrent de Spaansche zaken is heden de volgende telegraphische depêche bekend gemaakt van den kommandant der 20ste militaire divisie aan de ministers van oorlog en van buitenlandsche zaken.

» Bayonne 1 October.

» De divisie *Oráa* is den 28sten te Tudela gekomen. Drie andere divisien van het noorderleger worden er gewacht.

» *Rodil* moet den 3den October te Saragossa zijn, tegen *Cabrera* opereerende met 33 bataillons en 18 eskadrons.

» Navarre geniet de volkomenste rust; het geheele land is onderworpen en [illegible] den vrede.

Het *Memorial* [illegible] van den 30sten September spreekt van eene staatkundige conferentie welke de koningin-regentes op den 10den October zou gehouden hebben, zijnde de verjaardag van de koningin *Isabella*, die in 1830 geboren werd en dus nu den ouderdom van negen jaren bereikt heeft.

Hetzelfde blad vermeldt dat de bekende pastoor *Merino* zich te Bordeaux bevindt en de generaal *Villareal* en *Gomez* er gewacht werden.

Een supplement van de *Sentinelle des Pyrenées* van den 28sten September, houdt een manifest van *Maroto*, waarin hij zijn gedrag zoekt te regtvaardigen, belangrijke opheldering belooft, en er reeds in dit manifest zou geven.

De gewone correspondentie uit Bayonne van den 29sten September, vermeldt dat de diligence van Madrid naar Bayonne, op den weg van Irun, door eene karlistische bende was opgeligt. De karlistische chef *Zabala* zwierf aan het hoofd eener talrijke bende in de omstreken van Atacan rond.

Slechts weinige manschappen van de karlistische bataillons die zich te Estella onderworpen hebben, hadden onder de troepen der koningin dienst willen nemen.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 25sten. De zittingen der cortes leverden nog niets van belang op. Men meende dat de commissie over het ontwerp der *fueros* in het laatst der week haar rapport zou uitbrengen. Naar men zeide hadden de geëxalteerde leden der commissie, het ontwerp in dien zin doen wijzigen, dat daarbij de bevestiging der provinciale voorregten erkend wordt, voor zoo ver deze met den geest der constitutie overeenkomen. Waarschijnlijk zou het gouvernement zich met die redactie niet kunnen vereenigen, aangezien de bedoelde voorregten meerendeels in strijd zijn met de constitutie, en men dus later, bij de erkenning van derzelver voorregten, over schending van de constitutie zou roepen.

— De beurs had heden een beter aanzien en de fondsen waren rijzende; men schreef echter deze rijzing slechts aan eene poging toe om den koers na de verevening op te voeren, en verwachtte dat er weder spoedig eene daling op zou volgen. De notering was heden (2 *October*): 5 pCt. 110,90; 3 pCt. 81,45; Nap. r. 101,65; Sp, *Ardoin* 31⅞; Pass. 8; o. Diff. z. int. 8½; n. Diff. z. int. 14¼; Rom. L. 103.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 1sten October.

[illegible] en zijn gisteren weder allen teruggekomen. Ook [illegible] de aartshertog *Maximiliaan* van Oostenrijk en de aartshertog *Frans* van Oostenrijk, gemaal van Modena, in deze rijkstad gearriveerd.

— Uit Hanover wordt gemeld, dat eene talrijke deputatie uit de gilden van Göttingen den 27sten dezer een adres aan den Koning heeft overgereikt, waarbij beloofd wordt dat de gilden alle pogingen zullen aanwenden, om te bewerken dat de stad niet langer de verkiezing van eenen afgevaardigde ter Stendenvergadering tegenhoude, en dat die afgevaardigde een man zijn zal, omtrent wiens trouw aan den Koning niets te twijfelen valt. Z. M. heeft hierop geantwoord, dat hij nimmer zijne gunst aan de stad Göttingen ontrekken zal, zoo lang hare bewoners zich die waardig betoonen.

— In eene vergadering der Maatschappij tot ondersteuning en bevordering van het fabrijkwezen, den 19den dezer te Trieste gehouden, is door den aartshertog *Johan* van Oostenrijk, als voorzitter, een plan tot het aanleggen van een ijzeren spoorweg van Trieste naar Weenen ingediend.

— De bekende britsche kapitein *Walker*, die zich op de turksche vloot bevond, is den 27sten Augustus Augsburg doorgekomen, naar Londen reizende. Het scheen dat hij echter voornemens was spoedig naar het Oosten terug te keeren.

— In een schrijven uit Konstantinopel van den 11den, in de *Augsburgsche Zeitung* van den 29sten ll., leest men het volgende: » In eene bijeenkomst van de vertegenwoordigers der groote mogendheden was het voorstel gedaan geworden, om een klein gedeelte van de engelsch-fransche vloot, ongeveer zes schepen, bij welke zich een oostenrijksch fregat zou voegen, naar Alexandrie af te zenden, om *Mehemed*-Ali door eene dusdanige demonstratie te toonen, dat Europa het ernstig met eene bemiddeling meende. Maar spoedig zag men de waarschijnlijke doelloosheid van zulk een halven maatregel in, en daar men, uit vreeze dat *Ibrahim* mogt voorwaarts rukken en de Russen den Bosporus mogten binnen zeilen, met het gros der vloot toch niet van de Dardanellen durfde weg te zeilen, zoo vond een ander voorstel algemeenen bijval. Dit voorstel bestond hierin dat men eene tweede gezamenlijke nota aan *Mehemed*-Ali moest af-

zenden, waarin men bij dezen inzonderheid de meening moest wegnemen, dat de mogendheden het onderling niet eens waren, en hem in *zeer gematigde* uitdrukkingen den weg voorgeschreven worden, dien hij het verstandigst zou doen in te slaan. Rusland heeft in den laatsten tijd zeer bevredigende verklaringen gegeven, doch zulks heeft niet kunnen beletten, dat het gerucht overal ingang vond, dat de onlangs alhier aangekomen keizerlijk russische stoomboot *Poolster* slechts herwaarts was gekomen om den heer *von Butenieff* aan boord te nemen, ingeval hij van hier wilde vertrekken; gelijk hij reeds meermalen gedreigd heeft. — Men gelooft, dat *Reschid*-pacha de portefeuille van de buitenlandsche zaken niet lang zal behouden, men zou hem het departement van finantien willen geven. Over zijn opvolger liepen slechts gissingen."

Hetzelfde blad deelt berigten uit Alexandrie van den 7den September mede, waarin gezegd wordt dat men aldaar bepaalde tijdingen uit Syrie had ontvangen, waarvan de belangrijkste wel was, de werkelijke afval van *Hafiz*-pacha. Hoe de zaak zich toegedragen had, nadat hij de eerste voorslagen daartoe van de hand had gewezen, was nog niet bekend; het scheen echter dat *Chosrew*-pacha hem naar Konstantinopel had willen lokken om zich daar van hem te ontslaan. Zijn overgang kon men echter nu voor stellig houden, daar de onderkoning zelf zich er over uitgelaten had. Een korvet was naar Syrie uitgezeild om *Hafiz*-pacha aan boord te nemen en naar Alexandrie te brengen. — In Syrie zag het nog zeer onrustig uit. *Ibrahim* wilde een groot getal lieden, zoo te Damascus, als te Aleppo en Alexandrette, doen executeren. De afzonderlijke opstanden die echter geen staatkundig doel hadden, hielden niet op, in weerwil van de bestraffingen; de onderlinge haat en partijschappen der vele stammen en secten beletteden echter dat zij, 't geen anders het geval kon worden, zeer gevaarlijk werden. — » De diplomatische werkdadigheid — dus eindigt dit berigt — is hier (te Alexandrie) thans van zeer ondergeschikt belang; er worden instructien afgewacht. De kapudan-pacha is uit Kairo teruggekeerd en wordt altijd met veel onderscheiding door *Mehemed*-ali behandeld. De engelsche vloot, aan welke ten stelligste de invaart in de Dardanellen is geweigerd geworden, wordt hier verwacht; maar wat zal zij hier uitrigten? In de haven kan zij niet dringen. Men spreekt van eene blokkade van Egypte; deze zal echter tot niets leiden en moeijelijk zijn uit te voeren."

Van den 2den October.

Uit Petersburg wordt van den 21sten September geschreven, dat de keizer bij een rescript aan den minister van oorlog zijne hooge tevredenheid heeft betuigd over den voortreffelijken toestand, waarin de bij Boridino vereenigde 12,000 man sterke troepen zich bevonden.

— Uit Berlijn wordt van den 30sten ll. geschreven, dat de manoeuvres der troepen nabij Potsdam hebben opgehouden en het garnizoen van Berlijn aldaar is teruggekeerd. De koning, alsmede het geheele hof, bevind zich insgelijks te Berlijn, doch zou spoedig weder naar Potsdam terugkeeren.

Van eene aanstaande komst van Z. M. den Keizer van Rusland, hoorde men te Berlijn niets nader. Men bleef evenwel de hoop voeden van den keizer nog in den loop van dit jaar aldaar te zien.

Bij eene kabinetsorder van Z. M. den koning van Pruissen, wordt de invoering der percussie-geweren in het geheele leger voorgeschreven. Deze maatregel is genomen na het veelzijdig onderzoek van verscheidene commissien, en de door dezelve uitgebragte rapporten. Een bataillon van het 1ste garde regiment was reeds sedert 1834 met die geweren bewapend.

— Volgens berigten uit Hanover, tracht de regering aldaar alles voor te bereiden, om nog in den loop van dit jaar aan het geschil wegens de staatsregeling een einde te maken, door het tot stand brengen eener nieuwe constitutie, die echter hoogstwaarschijnlijk geheel in den geest der staatsregeling van 1819 zal wezen. Aan den anderen kant schijnen de voorstanders der constitutie van 1833 nog geenszins kunnen tegenstand te willen opgeven.

— Een koerier van don *Carlos* is Munchen doorgekomen, zich naar Salzburg begevende, alwaar de pretendent zijn toekomstig verblijf dacht te houden.

BELGIE.

BRUSSEL, den 3den October.

De vereeniging van werklieden ll. maandag te Gent gehouden, heeft nog in den avond van dien dag tot onrustige tooneelen geleid. Een getal van omtrent 2 à 3,000 werklieden schoolde te zamen voor de fabriek van den heer *de Gandt*, die tot nog toe de vermindering van het loon zijner werklieden had uitgesteld, doch thans, naar het voorbeeld van de andere fabrikanten, daartoe was overgegaan. De werklieden die voor het verminderde loon bevolligd hadden te arbeiden, werden door hunne makkers bedreigd; verschillende kreeten, waaronder ook voor de vorige orde van zaken, werden aangeheven. De gewapende magt moest tusschen beide komen, doch heeft niet dan met veel moeite de orde hersteld. De soldaten werden uitgejouwd, met steenen geworpen en drie hunner zelfs ontwapend.

Deze onlusten hebben zich in den avond van dingsdag op eene verontrustende wijs herhaald. In den avond verzamelde zich een aantal jonge lieden en ander volk uit de mindere klassen, eerst op de wapenplaats, vervolgens op de vrijdagsmarkt, waar de menigte al grooter en grooter werd. Eindelijk kwam het tot dadelijkheden; de op deze markt staande vrijheidsboom werd deels omver gerukt, deels verbrand. De plaatselijke kommandant *Van de Poele* verscheen met eenige troepen op de gezegde markt, doch werd door het volk uitgejouwd en met steenen begroet. Eindelijk verscheen een half eskadron kurassiers op de markt en verdreef de menigte. Eerst des avonds ten elf uren verstroopte zich het volk en konden de troepen naar de kasernen terug keeren.

Den 2den heeft zich werkelijk eene groote menigte (de *Messager de Gand* zegt eenige duizenden) van werklieden op de Vrijdagsmarkt vereenigd, en zich van daar eene deputatie van 15 personen naar het hotel van den gouverneur begeven. Naar het schijnt, heeft die deputatie gevraagd, het verbod van den invoer van vreemde katoenen, en den uitvoer der tarwe. De gouverneur zou geantwoord hebben, dat hij, wat het eerste verzoek betrof, niet dadelijk een antwoord kon geven, maar dat hij onmiddellijk naar Brussel zou vertrekken, en dat hij het hun daarna zou mededeelen; en dat de uitvoer der tarwe, volgens de bestaande wet, sedert den vorigen dag reeds besloten was. Tevreduweene was het dien dag rustig gebleven, doch dit antwoord schijnt den werklieden niet voldaan te hebben; de *Messager de Gand* zegt althans in een naschrift, dat het volk de pompiers en agenten van politie met steenworpen begon te vervolgen, terwijl het *Journal des Flandres* zegt, dat het werkvolk van het gouvernement zich weder naar de Vrijdagsmarkt begeven had, terwijl een ander deel naar het stadhuis was getogen, om de loslating van twee hunner gearresteerde makkers te vorderen. De stad verkeerde overigens in eene grooten staat van gisting.

Naar men heden alhier uit Gent vernomen heeft, is de rust aldaar gisteren (Donderdag) avond niet verder gestoord. Intusschen zijn dezen morgen van het bureau van oorlog verscheidene estafettes naar Gent en andere plaatsen in de Vlaanderen gezonden, om men denkt met bevelen aan de militaire autoriteiten, om de rust in dat gewest te handhaven. Ook zijn er bevelen naar Antwerpen en Doornik aan de militaire kommandanten gezonden, en dezen morgen is het regiment jagers te voet (de partijgangers) van Antwerpen over den spoorweg naar Gent vertrokken. — Het gerucht liep hier eindelijk, dat bij een besluit in den afgeloopen nacht genomen, de stad Gent in staat van beleg is gesteld.

Wat het verhandelde in de bijeenkomst der Gentsche fabrikanten op den [illegible] betreft, het schijnt zijn deze over het beste middel om hen te hulp te komen, in geschil verdeeld. Sommigen wenschen, dat de regering hun [illegible] buiten 's lands uit te voeren waren eene premie van [illegible] 20 pCt. toestaat; anderen achten het beter, dat, met de ondersteuning der [illegible] eene instelling voor het aankoopen en naar buiten 's lands verzenden der katoenen worden gevestigd zoude.

— In het Luxemburgsch distrikt Arlon is de heer [illegible] tot senateur gekozen. De keus van het distrikt Diekirch is [illegible] bekend.

— De Ardoins waren [illegible] 3 pCt. genoteerd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 4den October.

Naar men vernoemt zal, ten gevolge [illegible] dezer dagen met België gesloten overeenkomst, met [illegible] den versnelde dienst der Postrid tusschen Breda en Antwerpen in werking worden gebragt, waarbij dit traject in 3 en ½ uur zal worden afgelegd, zoodat de fransche en belgische briefven des avonds ten 9¾ ure te Breda zullen aankomen. Gisteren reeds heeft eene belgische inspecteur van den heer directeur van dit kantoor, eene proefreis gedaan, met een zeer doelmatig in Brussel vervaardigd Postrijtuig, en deze zal hem de verwachting ten volle beantwoord.

— Gisteren is alhier aangekomen en gepasseerd [illegible] *Journal de Flandres*, de prins de Chimay, minister plenipotentiair van België aan het hof der Nederlanden met familie en gevolg. Zelve heeft heden de reis naar 's Hage vervolgd, alwaar nog de heeren *Falmagne* en *Dumortier*, leden der belgische commissie te Utrecht, gaande naar Brussel.

— Z. M. heeft aan den luitenant ter zee van de tweede klasse, *L. C. G. Bopp*, op het daartoe door hem gedane verzoek, een eervol ontslag verleend uit het vaste korps zee-officieren der Nederlandsche marine.

— Dingsdag ll. is te Haarlem, op de civile teregtzitting van den dag, het door de stedelijke regering, met behulp eener toelage uit de provinciale kas, aangekochte en behoorlijk ingerigte, nieuwe

gebouw voor de arrondissements-regtbank en het kantongeregt plegtig ingewijd, in het bijzijn van de burgerlijke, gewestelijke, stedelijke en militaire overheden, welke daartoe op eene verpligtende wijs waren uitgenoodigd geworden; de heeren advokaten, procureurs en zeer talrijk gehoor, zijnde bij die gelegenheid door den voorzitter van de arrondissements-regtbank, den heer Mr. Jhr. *van Tets van Goudriaan*, eene toepasselijke redevoering gehouden; terwijl dien dag door gemelden heer voorzitter, ter viering van deze plegtigheid, een dejeuner-dinatoir is gegeven.

— Het *Amsterdamsch Handelsblad* schrijft uit Utrecht:

» Naar ik vernéem, gaan de onderhandelingen alhier tusschen de Hollandsche en Belgische commissien tragelijk voort, en laat het zich niet voorzien, dat dezelve spoedig tot eenen gewenschten uitslag zullen leiden. De leden der Belgische commissie moeten weinig geneigdheid betoonen, om de maatregelen te helpen tot stand brengen, die tot de volkomen uitvoering van het jongste traktaat vereischt worden."

— In de *Avondbode* leest men:

» Uit Utrecht schrijft men ons, dat de aldaar vergaderde Nederlandsch-Belgische financiële commissie, in hare zitting van den 1sten dezer, besloten heeft, de zamenkomsten voor veertien dagen te schorsen. Alle de leden schijnen voorneme te zijn, om dien tijd elders te gaan doorbrengen. De heer *Fallon*, die genoegzaam is hersteld, zou, dacht men, met de andere Belgische heeren, naar België vertrekken. De op handen zijnde algemeene vegadering van het Amortisatie-Syndicaat maakt, gelijk men weet, de tegenwoordigheid van dezen heer *Gruyer* te Amsterdam noodzakelijk. Of en in hoeverre de werkzaamheden dezer commissie weder zijn voortgegaan, is niet bekend; men schijnt echter niet te verwachten, dat hare veelerlei en omslagtige bemoeijenissen zoo spoedig zullen ten einde zijn gebragt, als men wel gemeend heeft te kunnen voorspellen; de veelslachtige zaken, welke deze commissie heeft te overwegen en af te doen, schijnen eenen gewenschten meer snellen voortgang der beraadslagingen, door de moeijelijkheden, die zij medebrengen, alsnog te verhinderen."

— De arrondissements-regtbank te Arnhem zal hare eerste zitting houden in het paleis van justitie, op den 14den dezer, en wel in den linkervleugel van dit prachtige gebouw.

— Dingsdag zijn te Amsterdam, op de werf de *Raave*, in de Groote Wittenburgergragt, bij den scheepstimmerman *C. H. Baay*, de kielen gelegd van een fregatschip, hetwelk genaamd zal worden *de Goede Verwachting*, groot 450 lasten en van een barkschip, genaamd *Anna Maria Henrietta*, groot 160 lasten, waarvan eerstgenoemde gebouwd zal worden door kapitein *F. H. Zeilstra*.

— In den *Nederlander* leest men: » Naar men vernéemt is, in 1838 aan het ministerie van de kolonien, het voorstel gedaan, om in eene der kolonien eene telegraphische linie op te rigten, en zal, naar aanleiding daarvan, dezer dagen zeer waarschijnlijk in overweging gebragt worden, om dezelve niet alleen in de bedoelde kolonie, maar zoodra mogelijk in alle Overzeesche bezittingen, tot stand te brengen."

— Uit [illegible] den 2den October.

17den dezer aanbesteed, het bouwen van [illegible] zeedijk van den polder Schoonveld, [illegible], met wederzijdsche steenen-vleugels, beschoeijingen, stortbedden, enz., en het daartoe leggen en openen van eene vingerling, graven der sluiskil enz.; benevens het herstellen van de Prommelsluis, verlagen van den sluisvloer, en het leggen van een rijshoofd; alles met inbegrip der vereischte materialen.

Blijkens de Londensche berigten tot den 2den October sprak men te Londen van de uitgifte van [illegible] en 2 pond sterl., een maatregel, waarvan men de harde noodzakelijkheid, maar tevens de gevaarlijke gevolgen voor het [illegible] 1sten stonden de 3 pCt. geo. 99⅜; Ned. 2½ pCt. 54¾; de 5 pCt. 100⅜; [illegible] 80¾; Uitgest. 14; Fast. 7 drie achtste; Portugal 23¾.

HET KASTEEL WAARDENBURG,

OP DE [illegible]

FAUST.

Als men den snelvlietenden Waalstrom afvaart, ziet men niet ver van *Rossum*, aan de regterzijde, tusschen het geboomte, een oud kasteel, dat zoo het op een der rotsgebergten in den Rijngau lag, zeker den naam van een ridderburgt zoude dragen. Nog geheel in zijnen ruwen ouden vorm ligt het in breede en diepe grachten, en heeft zoo veel merkwaardigs in zijn bouwtrant, zoo veel vreemds, dat de wandelaar met moeite de plaats kan verlaten, waar de herinnering aan zooveel eeuwen rugwaarts, zijnen geest zoo magtig boeit. Hetzij hij rondom den burgt wandelt en zijne hoogte en middeleeuwsche vormen beschouwt, hetzij hij op het slotplein staat, en de verbeelding het gansche tooneel met ophaalbruggen, sombere linden-lanen, stallen en al wat hier vroeger gewerst is stoffeert, of ook maar zooals het gebouw zich nu vertoont zijne aandacht op hetzelve vestigt, — alles roept hem toe, dit gedenkstuk van vroegere eeuwen ware wel waard, dat het in zijne antieke vormen hersteld werd, en met even dezelfde zorg als de *Doorwerth* door den heer van Brakel *van Wadenoijen*, tot een gedenkstuk werd geplaatst van verloopene eeuwen; immers met elken dag keert de belangstelling in al wat oud is weer terug, en die edele geslachten zelve die tot op den huidigen dag eigenaren zijn van de gebouwen hunner voorvaderen, kunnen geene grootere hulde aan derzelver nagedachtenis bieden, geen grooter bewijs van hunnen eeuwen heugenden naam geven, dan dat zij zoodanig een gebouw aan den tand des tijds zoeken te ontrukken, en het zoo ver het mogelijk is, aan een nageslacht, dat zeker nog meer belang in der vaderen grootheid stellen zal, dan wij, in zijn geheel over te leveren.

Aan dit slot, *Waardenburg* genaamd, hecht zich eene legende die om den Europeeschen naam van den held, mij voorkwam, wel waardig te zijn aan de vergetelheid ontrukt te worden. Zij betreft Doktor Faust, den grooten man der legende en der poëzij.

De geschiedenis stelt zijne geboorteplaats als onzeker. Sommige zoeken dezelve in *Anholt*, andere in *Knittlingen*, in *Schwaben*, anderen in *Brandenburg*; zekerder is het, dat zijn leeftijd in het eerste gedeelte der vijftiende eeuw gezocht moet worden.

Van dezen Faust verhaalt de geschiedenis, dat hij, met ongemeene gaven der natuur voorzien, eerst te *Ingolstadt* de theologie bestudeerd had; naderhand echter, door eene erfenis rijk geworden, door ongemeenen weetlust aangedreven, bezielde hem zulk een verlangen naar verborgene kennis, dat hij zich op Alchijmie, Magica, Astrologie en soortgelijke wetenschappen met groote vlijt toelag. Edoch in het rijk der kennis is geen grenslijn te trekken; de onverzadelijke begeerte wordt steeds sterker en sterker; de zucht om door wetenschap eene verborgene magt uit te oefenen, verbindt zich hiermede en het ging den Faust der 16de eeuw nog even zoo als elken Faust der 19de eeuw, die enkel door de magt der wetenschap wil heerschen; zij zinken het allerdiepst. Het gebrek van zedelijke en godsdienstige vorming, bij de hoogste en eenzijdigste verstandsbeschaving, doet een wezen ontstaan, dat, ofschoon voor zich zelven overtuigd, het naast bij den hoogsten trap der waarheid te staan, echter den donkersten doolhof van verwarring is binnen getreden, dat wel ver van te zijn een engel des lichts, den vorst der duisternis tot een maat geworden is.

Zoo ging het Faust ook. Mij bij de Duitsche legende niet bepalende, zal ik, na dit aangaande hem gemeld te hebben, de Waardenburgsche legende, zooals zij nog daarin den mond des volks leeft, aan de lezende wereld mededeelen.

Ik zat op een hotzenden boerenwagen, en reed snel langs den dijk [illegible] dorp verbouwde zich ter regter zijde tusschen Tiel [illegible] Waaldijk. Mijn voerman vermaakte zich [illegible] vreedzame [illegible] de [illegible] gebeurtenis [illegible] breekt hij af, en vraagt mij: » Heeft men hier nooit van het kasteel *Waardenburg* en doktor Faust gehoord." » Nooit!" zeide ik.

» Dat is eene vreemde geschiedenis. Zij gaat hier overal om. 't Was wat een knap man, die Faust; ofschoon honderde jaren dood. Jammer dat hij zich aan den duivel verkocht. Zie! zijn hier, daar links bij het kasteel al. Daar boven in dat torentje ziet gij wel dat groote venster; daar heeft hem de duivel bij de haren door de ijzeren tralien gehengen, zoodat het bloed tegen den muur spatte en [illegible] schrobber of ook heeft die roode vlek tot op den huidigen dag kunnen uitgeschuren.

Ik [illegible] niet weinig op, toen ik mijnen goeden voerman zoo onverwacht zoo merkwaardig feit hoorde verhalen. 't Is dan misschien nog wel de *Tielerwaard*, dacht ik, die de zoo rijke legende van den vermaarden Faust in haren schoot bewaart. En gelijk de listige snaak ons de boekdrukkunst ontstolen heeft, [illegible] heeft de volksoverleveringen dan ook voor [illegible] stref op den vaderlandschen bodem [illegible] doen ondergaan.

» Ga voort", zeide ik tot den voerman, [illegible] zoodanig rijk in het eind, als in het begin, ik zal ook het eind der reis met eene overredige belooning bekroonen!"

» Dokter Faust" zeide de vrolijke landman, » ik zeg het nog eens, was een ongemeen man! Hij zat daar op het Kasteel *Waardenburg*; dag en nacht in de boeken, om naar den steen der wijzen te zoeken; soms ook in den kelder, ik weet niet wat voor wondere kooksels vervaardigende. Maar het misluckte hem alles. Hij werd verdrietig, gramstorig. Daar komt de duivel tot hem, en zegt hem: Vriend Faust, je zoekt te vergeefs, 't is alles boter aan de galg gesmeerd. Neem mij in je dienst. Zeven jaren zal ik je als knecht dienen, en al wat je wenscht zal je hebben!

» Tob" zeide Faust » daar heb ik lang naar uitgekeken; kom aan

maar terstond beginnen. » Goed " zeide de duivel, » maar eerst rood op wit: een druppel bloed, wat perlament en een pen!"

Dat wist dokter Faust, en hij deed het. De man was reeds lang van den weg gedoold, en het kostte hem nu niet veel meer om den laatsten stap te doen.

Van toen af had Faust zijn zin, en hij kon regeren! Er was niets zoo mooi, of hij moest het hebben; men zegt, dat er wat gesmuld is op dat kasteel van *Waardenburg*. Alles moest uit *Amsterdam* of *Parijs* komen. Midden in den winter doperwtjes; midden in Maart blaauwe druiven, die tuin altijd vol bloemen.

Eene schoone Hortensia op het slotplein; everdessen, slangen en ik weet niet wat al, niet meer op sterk water, maar levend. Wijn van Spanje, Appeltjes van Oranje.

En het bleef er niet bij. Een koets met vier paarden, die nimmer moede werden. Ik weet op geen honderd uren na, zeide hij, in welk een korten tijd sinjeur naar *Konstantinopel* rijden moest. Wilde hij hier naar *Bommel*; het heette »Joost! terstond hier een brug over de *Waal* en dadelijk weder afbreken." Daar lag de brug en daar was hij weder weg! In *Bommel* lagen de straatsteenen toenmaals wat hobbelig. »Joost!" zeide Faust, »voor het rijtuig uit, alles afbreken; en achter de koets weder de straten even hobbelig geplaveid, want ik heb niets voor de Hollanders over!"

Zoo ging het. Nu en dan reed Faust op een wijnvat midden uit een gezelschap de deur uit, dan op een ton best *Tuva* hier, dat nu zoo zuur is, dat geen mensch het drinken kan. En als Joost den ganschen dag zich moede gemaakt had, en dacht, nu zal ik wat rusten, ging Faust heen en haalde tegen den avond een schepje welt in een doornen heg, en Joost kon den ganschen nacht in den maneschijn de kegels weder bij elkander zoeken; of ook bij afwisseling, dan Faust kiezelen goolde uit de vaarten, bij handen vol uit de gracht, waaruit Joost het reis en onbedorven te voorschijn halen moest.

»Tien jaren zegt men," meld Joost het uit, maar werd zoo mager als een houtje, zoodat hij eindelijk tot Faust ging en zeide: »Heer doktor, als heb je voor niets gedient vier jaren lang, zuits gij mij van heden af loslaat."

»Veel bij stuk" zeide Faust, alsof hij een van onze Heer-boeren was. »Ben jij het moede, ik niet!" En Joost heeft hem gedient zeven jaren ongebroken, tot de klok twaalf uren sloeg. Toen was de regering uit. Bij de haren sleepte hij den Dokter naar de hel. En zoo had de grap een droevig einde.

» Zie" zeide de man en hield de paarden, die stapvoets voortgingen stil » daar hebt gij het kasteel. Hoe lieflijk schijnt de maan thans op dat wonderlijk gebouw. Ik woon hier juren van daan, maar als ik soms in eenen donkeren nacht, bij hevigen storm hier voorbij kom, dan kan het mij nog wel eens huiverig worden. Maar ik denk, een goed geweten, en een braaf leven bewaren den menschen voor zulk eenen verschrikkelijken wel.

» 't Is zoo" zeide ik, en zag dat de maan met de wolken een aardig spel dreef. Telkens kwam er weder een nieuwe wolk en haastte zich te verdonkeren; telkens kwam zij helderder te voorschijn, tot dat een laatste, eene donkere wolk in den strijd de overwinning behaalde. Toen bleef het donkere nacht.

Zoo is de natuur, zoo is de menschenwereld. 't Is alles schijnbaar slechts een spel. Maar als de laatste wolk komt, dan komt hij voor eenwig, of slechts voor een oogenblik? Is dan zoo ernstig?

» Ho paard!" zeide de voerman, en wij waren te Tuil.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren 3 *Octobre* waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53 5/16, ¼; ditto 5 pCt. 101⅝; wegens zestiendes Kapitein 25 dertien zestiende, ¾; Am. Syndic. 44½ pCt. 95/16; ditto 3½ pCt. 30; Handelm. 174, 173¾; O. Indië pCt. 99⅛, een zestiende; Ardoins 85 e 28⅛, 28, ¼; Passive 8 duizendste; Fr. uitgest. 5; Mexiko 28⅛, ⅝, ¼; Columb. 28½, zeven zestiende.

---

* * Des SCHEPENEIGENAARS van den Heere GERRIT CORNELIS [illegible] wonende te *Beerenbergen*, gelieven [illegible] van den Notaris VERKOUTEREN aldaar, voor of uiterlijk met den 15. dezer loopende maand October 1839, [illegible]

VENTE PUBLIQUE

ROGNURES SALÉES

D'AMERIQUE.

Les Courtiers soussignés exposeront en vente publique Samedi 12 Octobre 1839 à 2½ heures de relevée, à l'Entrepôt Royal d'Anvers,

par ordre de Monsieur Eg. VAN REGEMORTEL et en présence des huissiers DEGENAERT et SCHUERMANS:

Env. **50,000** *kilogrammes*

ROGNURES SALÉES

DE MONTEVIDEO.

Importées par le navire *Elise*, cap. FERRO, à l'adresse de M. Eg. VAN REGEMORTEL.

La MARCHANDISE sera visible la veille de la vente, et s'adressant aux Courtiers:

J. M. GRISAR,
FELIX GRISAR, cc.

---

* * Bij J. E. BOSCH EN ZOON, te *Utrecht*, zijn van de pers gekomen en alom verzonden:

I. **BIJDRAGEN** TOT DE OUDHEDEN DER NEDERLANDEN, door L. G. VISSCHER, *Hoogleeraar aan de Universiteit te Utrecht.*

NIEUWE UITGAVE. *1ste en 2de Stuk*, à *f* 3,50.

II. **WANORDE.** Ms. *DIPE DONKER URITUS.* à *f* 0,25.

III. *Over het onmatig gebruik van* STERKEN DRANK, *vooral bij het Volk, en de middelen om dit tegen te gaan*, à *f* 0,50.

IV. Het 4de Nommer van het *Nederlandsch Muziekkundig Tijdschrift.*

V. *Tijdrekenkundige Tafel voor de* GESCHIEDENIS DES VADERLANDS, *ten dienste der Scholieren*, door H. S. ABBRING. . . . . *f* 0,15.

RACAHOUT DES ARABES.

Seul aliment étranger approuvé par l'Académie Royale de Médecine et les plus célèbres médecins de Paris. Il est le plus convenable pour les personnes faibles, les enfans, les vieillards, les convalescens etc. 2 florins le flacon.

PATE Pectorale et SIROP Pectoral de NAFÉ D'ARABIE.

Pour guérir les Rhumes, Catarrhes, et toutes les affections de Poitrine, ces pectoraux diffèrent sans contredit supérieurs aux autres par les professeurs de chimie qui ont reconnu l'absence totale de l'Opium. Le Sirop 1 florin le Flacon, la Pâte 62 Cents ½ la boîte. Dépôt en pharmacie de M. M. A. P. MAASSEN, ph. à Breda. Dans la même pharmacie se vend L'EAU du Dr. O'MEARA contre les

MAUX DE DENTS.

Autorisée par ordonnance Royale, elle calme les plus vives douleurs, détruit la carie, évite l'engorgement et, les nombreux certificats, la réputation dont elle jouit en France, n'est due qu'à son efficacité. 1 florin le Flacon, et la poudre dentifrice pour les soins de la bouche, 62 Cents ½.

THEATRE FRANÇAIS DES PROVINCES.

Les artistes, sous la Direction de Mr. ALEXANDRE, auront l'honneur de donner:

SAMEDI 5 OCTOBRE 1839.

LE JEUNE MARI,

Comédie en 3 actes de Théatre, suivie par MASSIES.

LE PERE ET LA FILLE,

Vaudeville en un acte, par Mr. SCRIBE.

UN BAL

DU GRAND MONDE.

On commencera à 6 heures pour finir à 10 heures.

Les portes resteront ouvertes jusqu'a minuit.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.